

Genii în oglindă

Cu regretul că Anatol Vieru n-a mai apucat să vadă reprezentată ultima sa operă și nici măcar s-o audă cântată (deși au trecut trei ani de la încheierea partiturii și până la dispariția autorului ei...) și cu bucuria că această lucrare a văzut luminile rampei cel puțin acum (la doisprezece ani de când există în patrimoniul componistic românesc), iubitorii artei contemporane au umplut sala Operetei, renunțând (spre cinstea lor!) la cealaltă atracție de *aceiași* gen a Festivalului „Enescu” (*Povestea soldatului* de Igor Stravinski), programată la *aceeași* oră și în *aceeași* clădire a Teatrului Național...

Aceia dintre spectatori, care nu cunoșteau nici înregistrarea integrală realizată acum șapte ani de către Radiodifuziunea Română și nici selecțiunile prezentate în concertul de anul trecut al Universității Naționale de Muzică din București, trebuie să fi fost suficient de captivați de muzica lui Vieru ca să treacă cu vederea faptul că, în realitate, spectacol cu **Ultimele zile, ultimele ore**, la care participau acum, era doar o eboșă a ceea ce ar putea fi montarea acestei opere cu totul neobișnuite. Căci, complet fără decoruri (doar cu cinci scaune și o măsuță, așezate pe cele două podiumuri unde se desfășoară, în planuri diferite, alternativ sau simultan, acțiunea operei lui Anatol Vieru, extrasă de către compozitorul însuși din piesele *Mozart și Salieri* de Pușkin și *Ultimele zile* de Bulgakov), cu lumini sumare și convenționale (așezate în pripă de Manuela Răduț), cu costume împrumutate din magazinele UNMB și Operetei (scenograful Adrian Cristea nereușind să încropească nici măcar atâtea încât să îmbrace altfel diferitele personaje – câte două sau chiar trei – jucate de aceiași interpreți!) și cu majoritatea soliștilor cântând mai tot timpul după partitură (!!), regizorul Cristian Mihăilescu a fost nevoit să schițeze (în numai trei repetiții !!!) o reprezentație capabilă nu numai să țină trează atenția publicului de-a lungul celor două ore de muzică, dar și să facă inteligibilă o desfășurare dramatică cu totul neobișnuită. Fiindcă, dacă intriga dramei lui Pușkin este ultracunoscută, din istoria muzicii, dar și din teatru sau film (*Amadeus* de Peter Schäffer, respectiv de Miloš Forman), în schimb, aceea a piesei lui Bulgakov referitoare la uciderea lui Pușkin, familiară doar pasionaților de literatură, mai este și derutantă prin păienjenishul de fire pe care îl țes o puzderie de personaje (nu mai puțin de 20 la număr!), care intră și ies mereu, pentru scene extrem de scurte. Noroc cu sinopsisul din programul de sală, fiindcă altminteri, cu tot efortul regizorului și cu toată calitatea excepțională a dicției interpreților (admirabil pregătiți muzical de către prof. univ. Georgeta Stoleriu și lect. univ. Verona Maier), nu s-ar fi înțeles mare lucru din această inteligență paralelă între sfârșitul atât de asemănător al celor doi geniali creatori de artă.

Ce păcat că cei 15 soliști (Mihai Lazăr, Florin Demit, Antonia Ioniță-Rusenescu, Monica Bancoș, Florin Calița, Valentin Racoveanu, Ștefan Schuller, Cristian Coandă, Marius Nine, Nicolae Simonov, Octavian Crețu, Vasile Șerban, Gabriel Bănică, Georgiana Costea, Adrian Suciava), unii dintre ei încă studenți la UNMB sau membri în formațiile corale profesionale ale Capitalei, dar toți fiind înzestrați cu voci excelente și cântând impecabil dificila muzică a lui Vieru (ceea ce, din

nefericire, nu se poate spune și despre corul „Musica Sacra“ al UNMB, condus de Marcel Costea), n-au reușit să-și învețe rolurile pe dinafară, pentru a-i permite lui Cristian Mihăilescu să realizeze cu ei și mișcarea scenică, și jocul actoricesc (acum, doar sugerat) prin care personajele trăiesc efectiv, concretizând astfel concepția regizorală asupra operei...

În schimb, orchestra „Concerto“ a UNMB (care, sub îndrumarea conducătorului ei permanent, prof. univ. Dorel Pașcu-Rădulescu, a susținut și precedenta execuție – parțială – a *opus*-ului) trebuie felicitată pentru formidabila interpretare a acestei partituri atât de dificile din punct de vedere pur tehnic și atât de complexe ca expresie. Desigur însă că principalul merit îi revine, și aici, lui Ludovic Bács – maestrul absolut al primelor audiții românești de muzică contemporană (printre care se înscriu, pe un loc privilegiat, și celelalte două mari opere ale lui Anatol Vieru: *Iona* și *Praznicul calicilor*), semnatarul înregistrării speciale cu *Ultimele zile*, *ultimele ore* și realizatorul unui număr record de creații lirice (din toate timpurile și școlile muzicale) prezentate în concert: maniera în care el a asigurat conducerea muzicală a permis vocilor să evolueze având siguranța că acordul lor deplin cu instrumentele este garantat în permanență de gestul dirijoral ferm și autoritar, dar totodată flexibil și inspirator.

Ultimele zile, ultimele ore. **Muzica: Anatol Vieru. Libretul: Anatol Vieru, după Pușkin și Bulgakov. Regia: Cristian Mihăilescu. Scenografia: Adrian Cristea. Conducerea muzicală: Ludovic Bács. Cu: orchestra „Concerto“ și corul „Musica Sacra“ ale Universității Naționale de Muzică din București, soliști Mihai Lazăr (*Mozart*), Florin Demit (*Salieri*), Antonia Ioniță-Rusenescu (*Pușkina*), Monica Bancoș (*Gonczarova*), Florin Calița (*D'Anthes*, *Studentul* și *Nikita*), Valentin Racoveanu (*Heekeren*), Ștefan Schuller (*Nikolai I*), Cristian Coandă (*Benkendorf* și *Danzas*), Marius Nine (*Dubelt* și *Șășkin*), Nicolae Simonov (*Jukovski* și *Dolgorukov*), Octavian Crețu (*Bătkov*), Vasile Șerban (*Bogomazov*), Gabriel Bănică (*Rakeev*), Georgiana Costea (*Voronțova* și *Hangița*), Adrian Suciava (*Cameristul* și *Slujitorul*). Data premierei: 18 septembrie 2007.**

Frumoasa Tosca, între reducătorul Scarpia și obezul Cavaradossi

Cum nu cunoșteam montarea operei *Tosca*, spectacolul cu care Opera Națională din Timișoara a participat la Festivalul Internațional „George Enescu“ din acest an, în clipa când în basilica romană Sant'Andrea della Valle a pătruns (cu mersul cuiva atins deopotrivă de un ușor nanism și de o gravă obezitate) un fel de sferă încinsă într-o ridicolă vestă roșie cu dungi și susținută de două bețe, mi-am închipuit că ar fi vorba despre un personaj inventat de regizorul bulgar Ognian Draganov, spre a potența comicul discret al Sacristanului interpretat de basul timișorean Marius Iuliu Mare; ei bine, m-am înșelat profund, căci imediat arătarea în cauză a început să cânte partitura lui Mario Cavaradossi, cu o voce de o profunzime și o forță, de o precizie și o subtilitate, de o strălucire și o sensibilitate care justificau pe deplin, din punct de vedere muzical, invitarea în